

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

อาชีพหลักของคนไทยในปัจจุบันเป็นอาชีพการเกษตรโดยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ประกอบกับรัฐบาลได้มีโครงการส่งเสริมให้เกษตรกรได้เลี้ยงโคนมโคนเนื้อเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยการลดพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจลงตามแผนปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตรนั้นทำให้อุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะโคนั้นนับว่ามีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น ซึ่งนับตั้งแต่ความผูกพันพื้นฐานและความสำคัญของสัตว์เหล่านี้ที่มีต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรและบทบาทที่มีต่อสังคมของเกษตรกร โดยเฉพาะสังคมของเกษตรกรรายย่อยในชนบท (www.dld.go.th/inform/article/artilec.html, 19 เมษายน 2546)

ปัจจุบันประเทศไทยมีการทำปศุสัตว์เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น การเลี้ยงโคนมปัจจุบันมีจำนวนประชากรโคนมประมาณ 300,000 ตัว (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2545: 6) และมีอัตราขยายตัวของการผลิตนมเฉลี่ยประมาณร้อยละ 14 ต่อปี (ฤทัย ไชยปิ่น, 2545 : 1) ดังนั้นจึงส่งผลต่อความต้องการพืชอาหารสัตว์คุณภาพดีที่เป็นอาหารหลักเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มผลผลิตและลดค่าใช้จ่าย แต่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปศุสัตว์มีพื้นที่ถือครองสำหรับเลี้ยงปศุสัตว์น้อย ไม่มีเวลาและแรงงานในการผลิตพืชอาหารสัตว์ ส่งผลให้พืชอาหารสัตว์สำหรับเลี้ยงปศุสัตว์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ

การทำนาหว่านแฉะโกล่าจึงเป็นอาชีพใหม่ด้านเกษตรกรรมที่สนับสนุนงานปศุสัตว์ เพื่อเพิ่มปริมาณพืชอาหารสัตว์ให้เพียงพอต่อความต้องการ และเพิ่มผลิตผลด้านปศุสัตว์ เกษตรกรบางส่วนให้ความสนใจในการปลูกหว่านแฉะโกล่าในที่นาเพื่อทดแทนการปลูกข้าวเนื่องจากปัจจุบันข้าวล้นตลาด ส่งผลให้ข้าวมีราคาถูกลงและพื้นที่นาบางส่วนไม่เหมาะกับการเกษตรอย่างอื่น หว่านแฉะโกล่า จัดเป็นพืชอาหารสัตว์ประเภทอาหารหยาบที่ใช้เลี้ยงปศุสัตว์ เช่น โคนม โคนเนื้อ กระบือ แพะ และแกะ ซึ่งอาหารหยาบดังกล่าวมีราคาถูกลงแต่มีเปอร์เซ็นต์โปรตีนที่ใกล้เคียงกับอาหารชั้นที่มีราคาแพงกว่าหลายเท่าตัว (วิเวก ภาคพิบูลย์, 2545 : 27) ซึ่งถือเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการทำปศุสัตว์ต่าง ๆ

ด้วยเหตุผู้ทำการศึกษาจึงสนใจศึกษาในการหาต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกนา
หญ้าแพงโกล่าของเกษตรกรในเขตอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นข้อมูลของเกษตรกรและ
ผู้สนใจและเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการปลูกหญ้าแพงโกล่าในที่นาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกนาหญ้าแพงโกล่าของเกษตรกร ในเขต
อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะพื้นที่การปลูกนาหญ้าแพงโกล่าของเกษตรกรในเขต
อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง จำนวน 161 ราย (เอกสารจากปศุสัตว์จังหวัดลำปาง : 2545) เนื่องจาก
เป็นแหล่งที่ปลูกหญ้าแพงโกล่าในที่นาซึ่งเป็นหญ้าที่มีคุณภาพเพราะได้รับการส่งเสริมจากกรม
ปศุสัตว์ ตลอดจนเป็นแหล่งที่ปลูกปริมาณมากจนเป็นที่รู้จักของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพปศุสัตว์
ในจังหวัดลำปางและจังหวัดใกล้เคียง โดยศึกษาข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2545-เดือน
พฤษภาคม พ.ศ. 2546 และใช้วิธีการสุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Darwin Handle
(กนกทิพย์ พัฒนาพัฑฒ์ , 2529 : 427) ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยการแบ่งขนาดพื้นที่ของกลุ่ม
ประชากรในการศึกษานี้เป็น 3 ขนาด ดังในรายละเอียดในตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 แสดงรายละเอียดของผู้ปลูกหญ้าแพงโกล่าแต่ละพื้นที่ทำการศึกษา

ขนาดพื้นที่ (ไร่)	จำนวนผู้ปลูกหญ้าแพงโกล่า (ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1-5	148	108
6-10	10	9
มากกว่า 10 ไร่	3	3
รวม	161	120

2. วิธีศึกษาและการเก็บข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกนาห้วยแพ่งโกล่า การเลือกพื้นที่ศึกษาโดยเลือกที่เขตอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางราชการ เอกสารวิชาการ หนังสือ ตลอดจนรายงาน ข้อมูลวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลตัวปกติ

3.1 วิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการปลูกนาห้วยแพ่งโกล่า

3.2 ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทน โดยใช้วิธีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period Method) วิธีมูลค่าปัจจุบัน (Net Present Value Method) และวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (Internal Rate of Return Method)

4. นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นในการปลูกนาห้วยแพ่งโกล่า

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการปลูกนาห้วยแพ่งโกล่าที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

นาห้วยแพ่งโกล่า หมายถึง ที่นาที่ใช้ปลูกนาห้วยแพ่งโกล่าซึ่งเป็นพืชใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์ โดยเกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวจากพื้นที่นาเป็นนาห้วยแพ่งโกล่าสด หรือนำมาผลิตเป็นนาห้วยแพ่งโกล่าแห้งอัดฟ่อน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกนาห้วยแพ่งโกล่าของเกษตรกรในเขตอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับเกษตรกรที่สนใจและผู้สนใจอื่น ๆ ในการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจที่จะลงทุนปลูกนาห้วยแพ่งโกล่าในอนาคต